

Tlačová správa
9. 4. 2024

Za 20 rokov zrealizovali zdravotní klauni na Slovensku vyše 32 000 klauniád

Svoje 20. narodeniny oslávilo o. z. ČERVENÝ NOS Clowndoctors klaunovaním v uliciach a verejnou výzvou zdravotných klaunov, v ktorej vyzvali ľudí, aby urobili radosť niekomu vo svojom okolí. Od začiatku svojho pôsobenia zrealizovali profesionálni zdravotní klauni dokopy vyše 32 000 klauniád pre deti aj dospelých v zariadeniach po celom Slovensku. Po 20 rokoch sa symbolicky do detskej nemocnice v Bratislave vrátil ako zdravotný klaun aj doktor Pytlík alias Gary A. Edwards, zakladateľ združenia. Združenie uviedlo v deň svojich narodenín nový spot.

Pri príležitosti 20. výročia sa v NÚDCH v pondelok uskutočnila špeciálna klaunská návšteva, ktorej súčasťou bol aj doktor Pytlík alias Gary A. Edwards, ktorý túto návštevu zhodnotil takto: „Bolo veľmi príjemné zažiť znova klaunovanie v detskej nemocnici, kde sa začal písať úspešný príbeh Červeného nosa.“

Prvá nemocnica

V roku 2003 pozvala **MUDr. Daniela Sejnová** Američana žijúceho v Čechách **Garyho A. Edwardsa**, aby rozbehol klaunské návštevy na Klinike detskej onkológie a hematológie v Detskej fakultnej nemocnici s poliklinikou (dnešný NÚDCH) na bratislavských Kramároch, kde vtedy pôsobila ako primárka. Následne **7. apríla 2004 bolo založené občianske združenie ČERVENÝ NOS Clowndoctors**, pričom návštevy realizovali v úvode 4 zdravotní klauni, ktorých spoločne vybrali.

Sprvu pôsobili zdravotní klauni hlavne vo vtedajšej DFNSP v Bratislave. „Je to nemocnica, v ktorej naše združenie dostalo pred 20 rokmi možnosť začať svoje klaunské návštevy a dodnes ide o nášho najväčšieho partnera, pričom tu realizujeme približne štvrtinu všetkých našich klauniád,“ hovorí **výkonný riaditeľ OZ ČERVENÝ NOS Clowndoctors Milan Šagát** a dodáva: „Je to pre nás dôležitý partner aj z hľadiska uvádzania nových programov pre detských pacientov, keďže práve na pôde NÚDCH dostávame priestor na ich testovanie a rozvoj, čo si veľmi ceníme.“

(pozn.: jednotlivé programy a ich história sú uvedené v Prílohe 1)

Vzájomnú spoluprácu ocenil aj riaditeľ NÚDCH MUDr. Peter Bartoň: „Veľmi si vážime prácu klaunov OZ ČERVENÝ NOS Clowndoctors, ktorí každý mesiac v našej nemocnici realizujú viac 50 klauniád, čo je ročne viac ako 600 návštev, počas ktorých rozveselia tisícky chorých detí, ich rodičov aj personál nemocnice. Práve naša nemocnica sa pred viac ako 20 rokmi stala miestom historicky prvej klaunskej návštevy na Slovensku, ktorá trvala neuveriteľných 7 hodín, počas ktorých Gary Edwards, zakladateľ organizácie, úplne sám rozveselil stovky chorých detí. S úsmevom na tvári ide všetko ľahšie, presviedčame sa o tom už 20 rokov, počas ktorých klauni prinášajú úsmev a pohodu našim pacientom aj zdravotníkom,“ povedal **MUDr. Peter Bartoň, riaditeľ NÚDCH** a poďakoval všetkým klaunom OZ ČERVENÝ NOS Clowndoctors za všetko, čo robia pre ich pacientov.

Vyššie 70-členný klaunský tím pôsobí na celom Slovensku

V roku **2006** bol klaunský tím rozšírený o nových členov aj v regiónoch **Žiliny a Banskej Bystrice**, kde začali pravidelné návštevy detských oddelení. V roku **2008** k nim pribudli nemocnice na **východe Slovenska**.

„Veľmi si vážime a ďakujeme za dôveru a vzájomnú spoluprácu zdravotníckemu personálu ako aj vedeniam jednotlivých nemocníc, kliník a oddelení na celom Slovensku, kde v súčasnosti pôsobíme,“ hovorí Milan Šagát.

Po 20 rokoch má združenie vyše 70 profesionálnych zdravotných klaunov, ktorí pravidelne navštevujú viac ako 50 nemocníc, čo znamená vyše 80 detských oddelení, ale navštevujú aj dospelých pacientov a seniorov. Mesačne urobia približne 230 zdravotných klauniád - vrátane pravidelných návštev na detských oddeleniach aj špeciálnych programov. Od začiatku svojho pôsobenia zrealizovali profesionálni zdravotní klauni už viac ako 32 000 klauniád pre deti aj dospelých v zariadeniach po celom Slovensku.

Výnimočný rok

Na jubilejný rok 2024 má združenie pripravených viacero výnimočných aktivít a spoluprác. Červený nos sa stal charitatívnym partnerom štafetového behu Od Tatier k Dunaju a postaví aj vlastný bežecký tím. Zdravotní klauni budú súčasťou niekoľkých umeleckých festivalov, vrátane festivalu humoru Kremnické Gaggy. Zrealizujú navyše práve 20 klaunských návštev v seniorských zariadeniach, ktoré nenavštevujú pravidelne. *„Najväčšie prekvapenie pripravujeme na posledné mesiace v roku – prinesieme nový program, ktorý spríjemní pobyt detí v nemocniciach,“* naznačil umelecký riaditeľ Červeného nosa Pavel Mihalák.

Nový spot plný smiechu a radosti v réžii Jonáša Karáska

K 20. narodeninám pripravila organizácia v spolupráci s produkčnou agentúrou aj nový spot, ktorý je plný radosti a smiechu a výborne vystihuje poslanie zdravotných klaunov v nemocniciach.

Podakovanie patrí nášmu dlhoročnému partnerovi agentúre Protos Production, ktorá pre nás už v minulosti vyrobila dva krásne a vydarené spoty. Nový spot režíroval skvelý Jonáš Karásek. Ďakujeme aj TV JOJ, ktorá bezplatne poskytla svoje ateliéry na natáčanie. *„S radosťou realizujeme spoty pre Červený nos a keď môžeme, radi pomôžeme, pretože si vážime prácu zdravotných klaunov a ak je šanca priložiť ruku k dobru, s radosťou to urobíme,“* povedala Andrea Mlynková z Protos Production. Vizitka spotu je uvedená v prílohe 2.

20 rokov smiechu v nemocniciach vďaka podporovateľom

Združenie by nemohlo naplňovať svoju misiu - prinášať prostredníctvom klaunského umenia radosť a smiech tým, ktorí to potrebujú - bez podpory od darcov a partnerov. Ide prevažne o individuálnych darcov, prispievateľov 2% z dane, ale aj firmy, či príspevky z grantov a verejnej zbierky. Ďakujeme!

Príloha 1

Pribúdali programy pre deti aj dospelých

V roku **2009** bol na Klinike detskej hematológie a onkológie DFNSP v Bratislave uvedený prvý špeciálny program - **Cirkus Paciento**. Hospitalizované deti si počas týždňového programu, môžu vyskúšať úlohu zdravotných klaunov a spolu s tými profesionálnymi nacvičujú rôzne klaunské čísla, s ktorými sa na záver týždňa predvedú publiku. Cieľom programu je motivovať deti, vzbudiť v nich chuť niečo dosiahnuť a teda aj chuť k životu. Cirkus Paciento sa v súčasnosti koná obvykle 10-krát do roka v rôznych zdravotníckych zariadeniach - nielen na detských onkologických a psychiatrických oddeleniach, ale aj v 3 liečebných domoch.

Postupne pribúdajú aj ďalšie špeciálne programy - v roku **2010 sú to pravidelné návštevy seniorov v DSS** a na geriatrických oddeleniach, ale aj program **Prezuvky máme** určený ťažko chorým deťom v domácej intenzívnej a paliatívnej starostlivosti. Červený nos má vtedy v tíme už 35 zdravotných klaunov.

V roku 2011 má klaunský tím už 41 členov a do portfólia pribúda program **Kôš plný humoru**, s ktorým raz do roka zdravotní klauni navštevujú dospelých onkologických pacientov.

Od roku **2013** rozveseľujú klauni deti nielen na lôžkach, ale aj **v čakárňach** pred odbornými detskými ambulanciami DFNSP v Bratislave, postupne pribudli ambulatné návštevy v DFNSP v Banskej Bystrici, Prešove, Žiline a Košiciach.

V roku 2013 bol zahájený aj populárny program **N.O.S. – Na operačnú sálu**. Program je určený deťom čakajúcim na operačný zákrok, ako aj ich rodičom. Zdravotný klaun sa venuje každému dieťaťu individuálne a svojimi klaunskými zručnosťami a empatickým prístupom dokáže deti aj ich rodičov preladiť na pozitívnejšiu vlnu, čím im pomôže skrátiť čas čakania, ale hlavne prežívanie ťažkých chvíľ. Cieľom je malých pacientov odpútať od bolesti, úzkosti a svojím humorom navodiť psychickú pohodu, ktorá je pred chirurgickým zákrokom veľmi potrebná. Vo chvíli, keď deti zostávajú na sále, klauni sa venujú ich rodičom a blízkym. V súčasnosti odprevádza zdravotný klaun deti na operáciu vo všetkých 3 detských nemocniciach.

V rovnakom roku klauni po prvýkrát vyrážajú s programom **Fidlikára do špeciálnych škôl** za deťmi s ťažkým a kombinovaným postihnutím.

V roku 2017 začali klauni pravidelne navštevovať **ženské oddelenie psychiatrickej nemocnice P. Pinela v Pezinku**, tieto návštevy prerušila pandémia, od minulého roka navštevujú psychiatrické oddelenie Psychiatrickej kliniky LF UK a UNB v Bratislave.

V roku 2018 sa po prvýkrát uskutočnil trojdňový program **pre seniorov Varieté**.

Obdobie pandémie načas obmedzil náš kontakt s pacientmi, postupne sa však zdravotní klauni do nemocníc dostali znova – prostredníctvom online klauniád, klaunovaním pred nemocnicami počas triáží a po niekoľkých mesiacoch dodržiavajúc prísne hygienické opatreniach (v ktorých sú klauni školení už pred prvou návštevou nemocnice) aj osobne na oddelenia. Nemocnice si totiž uvedomovali význam psychickej podpory a klaunských návštev práve v tomto náročnom období. Zdravotní klauni boli najmä v roku 2021 významnou podporou v očkovacích centrách pre deti či dospelých.

Humor berieme vážne

Nároky na zdravotných klaunov a ich profesionalitu sú hneď od začiatku vysoké. Výberové konanie na zdravotných klaunov prebieha formou umeleckého workshopu, ktorý má 3-4 kolá. Počas nich sa zdravotní klauni učia a trénujú klaunské zručnosti a pracujú na klaunskom charaktere.

Profesionálnym zdravotným klaunom sa môže stať každý, kto splní podmienky a úspešne prejde všetkými kolami výberového workshopu. Počas neho by mal pochopiť podstatu klauna, naučiť sa pracovať s jeho charakterom a ukázať, že sa neberie príliš vážne a je dostatočne odolný voči stresu. Výberové workshopy vedie umelecký riaditeľ v spolupráci s koučmi združenia. Na poslednom kole workshopu participujú aj zahraniční lektori z medzinárodnej organizácie RED NOSES International, ktorej členom je aj o. z. ČERVENÝ NOS Clowndoctors.

Nevyhnutnou súčasťou na zvládnutie tejto náročnej misie je aj vzdelávanie a práca na sebe samom. Klaunovanie je postavené na improvizácii, tá však vyžaduje pevné základy, ktoré si profesionálni zdravotní klauni dokážu vybudovať vzdelávaním, tréningami a skúsenosťami. Zdravotní klauni majú počas pôsobenia v organizácii veľký priestor na rozvoj v umeleckej aj v iných oblastiach a združenie im zabezpečuje komplexný vzdelávací program zavŕšený medzinárodným certifikátom profesionálneho zdravotného klauna. Aktuálne má združenie približne 40 certifikovaných profesionálnych zdravotných klaunov. Súčasťou vzdelávania sú okrem iného aj workshopy v Medzinárodnej škole humoru vo Viedni s najlepšimi lektormi klaunského umenia z celého sveta.

Príloha 2

Vizitka nového spotu, ktorý pre ČERVENÝ NOS Clowndoctors vyrobila agentúra PROTOS PRODUCTIONS

réžia: Jonáš Karásek

produkcia: PROTOS PRODUCTIONS

casting: Juraj Vodila, [Facebook casting agency](#)

kameraman: Martin Chlpík

strih: Matej Beneš

autori hudby: Filip Lenárth, Pavel Mihaľák

mix zvuku: Vladimír „Bajko“ Bajnoci

obrazová postprodukcia: Braňo Pavlovič

technika: Reproduction, [Daylight Rental](#);

rekvizity: Martin Hajek a kolegovia

masky: Miroslava Balúchová

kostýmy: Natália Uherová

set foto: Robert Kňazko

hrajú: deti: Amálka Morávková, Elisabeth Klement, Raami Hikmet

zdravotní klauni: Jana Sovičová, Ján Morávek, Zuzana Gibarti Dancáková, Ladislav Lodomirjak, Kristína Šťastná, Ján Mikuš

komparz: kancelária Červeného nosa